

Magasin fra Kirkens Bymisjon 2/2006

bymisjon

www.bymisjon.no

A photograph of a church service. In the foreground, a woman with long dark hair is lighting a tall white candle in a dark holder. The candle is placed on a table with several other lit candles in stone holders. In the background, several elderly women are seated, some holding papers. The scene is dimly lit, with the primary light source being the candles.

En kjede av omsorg side 3-5

Noen må våke

...i byens natt: Kirkens Bymisjon hadde sitt utspring i et engasjement for vekkelse. Mange av oss vil i dag føle oss temmelig fremmede overfor det språk og den form dette hadde den gang. Men kanskje kan vi likevel fortsatt forstå oss som en 'vekkelsesbevegelse'?

For vi våker sammen med mange som ikke får sove i byen vår. Det kan være ensomme eldre, hjemme alene eller på institusjon. Bostedsløse og rusavhengige som rastløst sirkler i tomme sentrums-gater etter stengetid. Kvinner på strøket som trenger et hvilested og en dusj. Folk som deg og meg, som blir rammet av motgang eller krise og som trenger noen å snakke med, akkurat nå, en forståelsesfull stemme i andre enden. Ungdom som vokser opp midt mellom to kulturer, og som fortviler over å ikke å kjenne seg helt akseptert av noen av dem.

Og vi vil gjerne vekke.

Vi vil vekke de mange, oss selv inkludert, som av og til sover så alt for godt. Som ikke ser smerten som mange bærer – ofte i det stille. Som ikke tar på alvor tegn i tiden som peker i retning av et kaldere samfunn, med større forskjeller og større motsetninger.

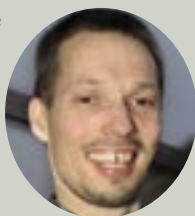
Når Kirkens Bymisjon ikke har funnet å kunne fortsette med en hjemmehjelpstjeneste på sparebluss, eller varsler statsråden om bekymring over at rusavhengige, fattige og slitne fanges opp av kjøpesentrenes overvåkingskameraer og vises bort ved døra, handler det om dette. Å holde seg våken. Å vekke de ansvarlige.

Vi kan ikke akseptere at bare de med råd til å kjøpe seg 'tilleggsgjester' skal ha rett til en verdig alderdom. Vi kan ikke sitte stille å se på systematisk diskriminering i det offentlige rom.

Men vekkelse har da med Gud å gjøre? Ja, nettopp: Dette handler også om å tro i mørket, som Svein Ellingsens kjente salme fortsetter. For på samme måten som da vi startet for 151 år siden, bæres hele vår virksomhet av et trassig håp om at den som våker med andre i de små timene, bryter ensomhetens og mørkets makt. Tjeneste for nesten er tjeneste for Gud.

En av våre virksomheter har tatt navn etter Nattergalen. Den viser oss hva vår bymisjonske vekkelsesbevegelse dypest sett handler om: Å syng om lyset mens det ennå er mørkt. Bymisjonen er uttrykk for en døgnåpen kirke.

Dette er en av mange grunner til at jeg selv gjerne vil være med i denne 'bevegelsen'. Jeg gleder meg til arbeidet framover, og til å bli kjent med mange av dere som på ulike måter vil våke med oss.

Sturla J. Stålsett
Generalsekretær

BYMISJON

Informasjonsblad
for Stiftelsen Kirkens
Bymisjon Oslo
Tollbugata 3,
0152 Oslo
Telefon 22 36 55 00

Redaktør:
Per Frogner

Journalist:
Atle Briseid

Layout:
Jorunn Waaler
og Torstein Ihle

Foto forsida:
Atle Briseid

Hjemmeside:
www.bymisjon.no

E-post:
firmapost@skbo.no

Trykk:
Glomvik trykkeri

Opplag:
50 000

NIK-kontrollerte
innsamlingskonti:
Post- og bankgiro 105
eller 70110518593

Nå begynner noe nytt

Det nye skaper frihet, sa generalsekretær Sturla Stålsett i sitt første foredrag for bymisjonsansatte.

- Nå begynner noe nytt, sa Sturla Stålsett da han for første gang sto foran 130 av sine nye kolleger på Kirkens Bymisjons ledersamling i mars.

Det var et spennende øyeblikk da den påtroppende generalsekretæren fikk anledning til både å presentere seg selv, og innlede til to dagers temasamling om "mangfold, annerledeshet og inkludering".

Sturla benyttet anledningen til å understreke kraften som ligger i alt nytt, enten det er en ny ledersituasjon – eller en utvikling i storsamfunnet. – Det nye har muligheter. Det åpner rom, muligheter og relasjoner og finner nye veier. Det som er nytt skaper frihet og kan til og med være i slekt med det hellige, fordi det inneholder noe godt som vi ikke alltid har kontroll over, sa han.

Under overskriften "Flerreligiøsitet i en globalisert verden" tok han bymisjonslederne med inn i et bilde av et norsk samfunn der alle vil være avhengig av å åpne seg for nye annerledes erfaringer og menneskelige møter.

- Diakoni er ikke lenger bare en nestekjærlig handling for folk som lider. Diakonien er også til for kirkens egen skyld. Vi trenger fellesskapet med dem som kalles "annerledes" sa Stålsett .

Dia-praksis

"Diapraksis" vil bli like viktig som ordet dialog, spådde den nye lederen. Med diapraksis menes en diakonal samhandling på tvers av religioner og livsvalgsgrenser. Det kan og bør skje midt i vår egen by, og det vil kunne dempe religions- og kulturkonflikter.

Sturla Stålsett pekte også på årsaker til at religion og tro er tilbake for fullt i det offentlige rom, kanskje fordi en matriell kultur presser på med tilgjengelighet, hurtighet og tilbud om tilfredsstillelse på alle kanter.

En god kulturdialog skaper noe nytt – "noe tredje", sa Sturla som bla har tre års forskning om religion og globalisering bak seg. Han advarte mot fastlåste identiteter i en tid der kulturer smelter sammen, og noe nytt skal bli til.

tekst: Per Frogner foto: Atle Briseid

Eldretilbud med omsorg og kultur fra pensjonsalder til livets slutt er en av søylene i Kirkens Bymisjons arbeid Oslo. Over 4000 beboere og gjester møter Bymisjonens eldrearbeid gjennom de nesten 800 ansatte og 400 frivillige. I tillegg drives et viktig oppfølgingsarbeid overfor pårørende, og utveksling med arbeidsmarkedstiltakene Unikum og Indico Produkter. Kirkens Bymisjon driver seks sykehjem og tre eldre-sentre i Oslo i tillegg til omsorgsboliger og andre tiltak. Bli med til Sofienbergsenteret, der hele omsorgskjeden finnes på et sted.

Kristian Andreassen trives med hobbyvirksomhet på Dagsenteret. Det gleder institusjonssjef på Sofienbergsenteret, Inger Marie Veening.

En kjede av omsorg

Å være gammel er ikke lenger hva det engang var. På Sofienbergsenteret kan man velge fra en rikholdig meny av omsorgstjenester, både for de som bor hjemme og for de som vil på sykehjem.

Sofienbergsenteret på Grünerløkka er bygd opp av to omsorgskjeder. Den ene kjeden retter seg mot eldre mennesker som ønsker å bo hjemme. Den andre gir omsorg til sykehjemsbeboere.

- Jeg tror vi er et godt eksempel på hvor bra eldreomsorgen kan være. Her har vi alt samlet på ett sted. På den måten slipper vi å sende folk videre fra sted til sted. Det handler om å møte mennesker med respekt og verdighet, sier institusjonssjef Inger Marie Veening.

Treffsted for godt voksne

Engelsborg, med tilnavnet "treffsted for godt voksne", er senterets ansikt

utad. Dette er et eldrecenter med kafé, kulturtilbud, frisør og fotpleie. Har du lyst, kan du også jobbe som frivillig i resepsjonen eller i kafeen. Fem sosionomer bruker Engelsborg som base for sin oppsøkende virksomhet blant de eldre i bydelen.

- Engelsborg blir ofte portåpneren inn til Sofienbergsenteret. De som går her, blir etter hvert kjent med hele huset. Da blir det ikke så skremmende å få plass på sykehjemmet når det er ønskelig og nødvendig, sier Veening.

Opp en etasje ligger Dagsenteret, som også er et tilbud til hjemmeboende. 60 brukere kommer hit to eller tre ganger i uka for å trimme litt, danse sittedans, skravle med andre i den solfylte hagen eller la fingrene arbeide i hobbykroken. Brukerne får servert god og næringsrik mat, og Sofienbergsenteret står for transporten til og fra.

- Dette tilbudet gjør det mulig å bo hjemme lenger. Samtidig er det et sted hvor vi kan følge utviklingen til brukerne, slik at vi kan si ifra når vi mener det er på tide med et opphold på rehabiliteringsposten eller på sykehjemmet, sier hun.

Rehabilitering

Neste lenke i omsorgskjeden er rehabiliteringsavdelingen. Her får man opphold på tre uker ad gangen for å trene seg sterk nok til å takle hverdagen hjemme eller for å avlaste en sliten familie. Sofienbergsenteret satser hardere enn de fleste andre sykehjem på fysioterapi og ergoterapi. Sammen med det øvrige personalet satses det bredt forebyggende.

Sammen med de 31 omsorgsboligene, som også ligger i senteret, utgjør disse avdelingene en helhet for hjemmeboende eldre i bydel Grünerløkka.

- Det ligger en trygghet og en faglighet i dette. Vi fanger problemer opp tidlig fordi vi møter pasientene i alle stadier. Sammen med bred fagkompetansen blant de ansatte, skaper dette en trygghet for alle, sier hun.

Legger vekt på estetikk

Den andre kjeden består av tre forskjellige sykehjemsavdelinger, inndelt etter fysisk og mental tilstand. Sykehjemmets lokaler bærer preg av at det er lagt stor vekt på estetikken.

- Det er viktig at det ser pent ut for at folk skal trives. Beboerne skal føle seg hjemme på sykehjemmet, sier Veening.

Minst like viktig er det rikholdige kulturtilbudet på sykehjemmet. I tillegg til et fast program med kino, bingo, sang og spill, reiser beboerne ut for å få nye impulser. Jevnlige hentes det også inn besøk fra barnehager eller kulturpersonligheter. Nylig startet senteret opp en "herreklubb", der det rapporteres at trerettens middag og høy sigarføring er blant ingrediensene.

- Vi er veldig bevisste på kulturtilbudet. Å bli gammel medfører mange tapsopplevelser. Det er vår oppgave å sørge for at de får andre typer opplevelser, sier hun.

Drømmer om nattsenter

Til tross for alle tilbudene, bærer Inger Marie Veening fortsatt på drømmer som kan gjøre senteret enda bedre.

- Hvis jeg kunne bygge på to etasjer til, ville jeg opprettet et kompetansesenter, et nattsenter og et bokollektiv. Nattsenteret skulle vært et sted der folk som er redde og utrygge, kunne komme og sove om natta. Bokollektivet skulle være et forebyggende tiltak, der de eldre tok vare på hverandre. Slik kunne det være et alternativ til sykehjem for folk som ikke lenger ønsker å bo alene hjemme, sier hun.

Kåre deltar aktivt når det er lystenningsandakt på Ammerudhjemmet bo- og kultursenter.

Lystening viser verdighet

Det skjer noe med deltakerne under en lystenningsandakt. Ryggene blir rakere og smilene brer seg på leppene. På andre steder kommer verdisynet til Kirkens Bymisjons eldreomsorg bedre til uttrykk.

Det foregår en verdikamp i samfunnet. Vinnerne heter ofte effektivitet, produktivitet og materielle verdier. Eldre mennesker føler seg ofte som taperne. De føler seg til bry, som en belastning. Mennesker som har bygd landet, føler at de ikke lenger kan bidra.

- Bymisjonens menneskesyn er at alle mennesker har samme verdi uansett status eller alder, sier bymisjonsprest Olga Tvedt.

Det gjenspeiles i hvordan stiftelsen driver

eldreomsorg. Under lystenningsandaktene på Bymisjonens seks sykehjem og tre eldresenter tenner hun lys og nevner navnet til hver enkelt deltaker. Da skjer det noe med selvrespekten.

- Lysteningen er høytid og verdighet. Vi løfter frem hver enkelt. Selv hos personer med demenssykdommer når dette inn. Når de gjenkjenner navnet sitt, retter de seg i ryggen og smiler, sier Tvedt.

Hele mennesket

Hun er opptatt av at Bymisjonen som diakonal stiftelse skal ta vare på hele mennesket; både det fysiske, psykiske, sosiale og det åndelige.

- På den ene siden er vi avhengig av gode fagfolk for å gi god behandling. Derfor har alle våre sykehjem egne leger. Vi satser ekstra mye på fysio- og ergoterapi og har ansatt egne kultur- og frivillighetsledere:

Kultur er for oss like selvfølgelig som mat og medisin, sier hun.

Et variert kulturtilbud og et nært samarbeid med menigheter, skoler og barnehager er viktig for at folk skal kunne leve det livet de ønsker å leve.

- Mange har en redsel for å komme på hjem. De tror de er nødt til å gi avkall på alt, men det trenger ikke være sånn. Vi er opptatt av at folk skal få beholde mest mulig av sitt tidligere liv, sier hun.

- Verdighet er viktigst

Tid til samtale er kanskje det viktigste elementet for at folk skal føle verdighet. Kirkens Bymisjon jobber derfor med å kartlegge livshistorier. Historiene brukes til å skape gode møter mellom ansatte og beboere. I denne sammenheng er ulike typer erindringsarbeid et viktig redskap

- Ved å ta i bruk sansene: smak, lukt, berøring, hørsel og syn, opplever vi at folk som ikke har hatt sammenhengende språk på lenge, plutselig begynner å snakke når minnene strømmer på, sier Tvedt.

Kirkens Bymisjons eldreomsorg bygger på kjerneverdiene verdighet, fellesskap, rettferdighet, solidaritet, barmhjertighet og håp og tro.

- For meg er det verdigheten som er viktigst, sier Tvedt.

Bymisjonsprest Olga Tvedt reiser rundt på Bymisjonens seks sykehjem og holder lysteningsandakter. Her tenner hun lys med beboere på Ammerudhjemmet.

Avdelingssykepleier Mette Thilesen er opptatt av å finne frem til den enkeltes verdier og livshistorie, slik at sykehjemmet kan oppfylle beboernes ønsker på dødsleie.

Omsorg ved livets slutt

På Kirkens Bymisjons sykehjem skal det være tid og rom for å tenke gjennom livet, ta avskjed og få gjort opp. Men å snakke åpent om døden krever mot.

Mette Thilesen har i mange år arbeidet for at beboerne ved Kirkens Bymisjons sykehjem skal få en verdig slutt på livet. Hun legger stor vekt på å finne frem til hver enkelts livshistorie og kartlegge hva den enkelte beboer ønsker seg på sitt dødsleie.

- Når vi kjenner beboerne og vet hva de opplever som er verdifullt, er det mye lettere å skape trygghet og tillit den siste tiden. Vi bruker mye musikk, vi leser for dem, prater med dem og gjør ting som vi vet at de setter pris på, sier Thilesen, som er avdelingssykepleier ved Sofienbergsenteret.

Har ikke svar

Å skape et trygt miljø handler også om å dempe redselen for å snakke om døden – en redsel som personalet føler i langt større grad enn beboerne.

- Det eneste som er helt sikkert, er at vi skal dø. Alle vet det, men ingen har erfaring med det. Mens beboerne ofte snakker åpent om døden, blir nye helsearbeidere ofte stresset. De føler at de ikke har svar. Men dette handler ikke om å gi svar, det handler om å lytte og være nær, sier hun.

Skape bånd

I og med at 80 prosent av beboerne på sykehjemmene har demens, er det nødvendig å ha tett kontakt med de pårørende. Å skape bånd

mellom lege, pårørende, beboer og personalet, er svært viktig for å skape tillit og ro.

- De pårørende skal få lov til å konsentrere seg om å være pårørende. De skal slippe å ta ansvar for store avgjørelser. De medisinske avgjørelsene er det legen som skal ta, sier Thilesen.

Hun mener at omsorg ved livets slutt i noen tilfeller også handler om å ta tilby lindrende behandling, i stedet for å skulle forlenge livet for enhver pris.

- Det er ikke sikkert at det er noe bedre å tilbringe sine siste dager på gangen på et sykehus. Dette handler om å se mennesket bak pleiebehovet, sier hun.

Aldri rutine

Å skape et trygt miljø, handler også om å ha døgnkontinuerlig vakt, slik at ingen skal måtte behøve å dø alene. Og det handler om å minnes de som går bort.

- Vi er blitt åpnere på dette. Tidligere ble de døde nærmest smuglet ut slik at ingen skulle se dem. I dag snakker vi med de andre beboerne og holder minnestunder over dem som er gått bort. Den dagen det blir rutine at noen dør, har vi gjort noe feil.

tekst og foto: Atle Briseid

Avdelingsdirektør Anne Marie Johansen i Kirkens Bymisjon erfarer at de kommunale midlene ikke lenger strekker til for en god nok hjemmehjelpstjeneste.

Presset hjemmehjelpstilbud

Det vakte offentlig oppmerksomhet da Kirkens Bymisjon på ettervinteren offentliggjorde at de ikke lenger vil tilby brukervalgt hjemmetjeneste i Oslo. Nyheten viste at ingen av de ideelle organisasjonene blir med videre i den kommunale konkurransen på området. Samtidig oppstod det igjen bred debatt om kvaliteten på eldreomsorgen i hovedstaden.

I en treårig prøveperiode har Kirkens Bymisjon tilbudt hjemmehjelpstjenester i bydel Nordstrand på oppdrag fra Oslo kommune. – Vi hadde et sterkt ønske om å fortsette med hjemmetjenester og ser et stort behov for dette. Men vi kan ikke lenger gå god for et kommunalt tilbud vi mener ligger under et verdig og rettferdig nivå for tildeling av hjemmehjelp, sa konstituert generalsekretær Johannes Heggland.

Oslo Kommunes utvider nå den brukervalgte hjemmetjenesteordningen til flere bydeler. Det er i forbindelse med denne anbudsutlysningen at Kirkens Bymisjon etter nøye overveielser har bestemt seg for å ikke være med videre i det kommunale samarbeidet om hjemmehjelp.

Gjennom to valgkamper på tre år har flere sentrale politikere pekt på Kirkens Bymisjons hjemmehjelpstjeneste som et godt eksempel på samarbeid mellom kommune og private organisasjoner i det sosiale arbeidet.

Kirkens Bymisjon har gjort mange og nyttige erfaringer blant sine ca 120 brukere i Nordstrand bydel, og ser verdifulle sider ved brukernes mulighet til å velge hvem som skal utføre hjelpetjenester i hjemmet.

Ingen felles standard

I denne perioden er imidlertid kommunens tilbud for tildeling av hjemmehjelpstjenester blitt betydelig redusert. Det finnes ingen "Oslo-standard" for tildeling av kommunale hjemmehjelpstjenester. - Denne negative utviklingen

i hjemmetjenesten skjer samtidig som terskelen for sykehjemsplass er høyere enn noen gang. Eldre i Oslo må bli sykere enn tidligere, før de tilbys plass i institusjon. Derfor er det ekstra kritisk at tjenester for hjemmeboende er blitt et slikt knapphetsgode som vi i dag er vitne til i Oslo. Tilbudet er avhengig av den enkelte bydels økonomi, noe som skaper store forskjeller i tilbudet. For Kirkens Bymisjon er det ikke mulig å levere de tjenester som forutsettes til den pris som er fastsatt, uten å måtte selge tilleggstjenester i betydelig grad, skriver bymisjonsledelsen i et debattinnlegg.

Truer felles velferd

Ordningen med brukervalg åpner for at den enkelte bruker kan supplere et sparsomt offentlig tilbud med kjøp av tilleggstjenester. I ordningen som nå innføres i hele Oslo, får alle leverandører, også kommunen selv, mulighet til å selge tilleggstjenester. Det er ingen prisregulering av slike tilleggstjenester, så lenge kunden er villig til å betale. De fleste private leverandørene har allerede sin viktigste inntekt fra salget av tilleggstjenester. Jo dårligere det offentlige tilbudet blir, jo større blir nødvendigheten av tilleggstjenester og mulighetene for å selge slike tjenester. Nedskjæring i kommunalt tilbud fører til bedre markedsgrunnlag for kommersielt salg av samme type tjenester, mener bymisjonsledelsen.

Bekymret

- Kirkens Bymisjon er dypt bekymret for tilbudet til hjemmeboende i Oslo. Blant disse finnes også en gruppe som burde hatt heldøgns pleie og omsorg. -Vår erfaring og avdekking av forholdene gjennom en tre års forsøksperiode i Nordstrand viser at det ikke er mulig få fortsette hjemmehjelpstjenesten med de forutsetningene som legges til grunn, sier avdelingsdirektør i Avdeling aldring og kultur i Kirkens Bymisjon Oslo, Anne Marie Johansen.

Kirkens Bymisjon formidlet sitt syn på saken i Dagsavisen. Innlegget kan leses på internett: www.bymisjon.no/oslo/kronikker

tekst: Per Frogner ill.foto: Torstein Ihle

Det er en av de første dagene i desember. 6. desember skal Rosenborg spille mesterligakamp mot Lyon. Telefonen ringer hos Kirkens Bymisjon i Trondheim.

-Når æ veit at de har fotballsko så har æ noe å ta tak i!

- Hei, det e Bjørn Hansen. Æ jobbe i Rosenborg og e nettopp blitt intervjuet av nån journalist som spør ka æ ska gjør når æ blir fotballpensjonist. Æ svart at æ kunne tenk mæ å jobbe som frivillig i Bymisjonen. Æ e itj blitt spurt, men hvis dåkk kan bruk mæ så vil æ gjerne bidra.

Tre måneder senere ringer informasjonssjef Per Frogner fra Bymisjonen i Oslo.

- Hei Trondheim. Jeg ser at både Adresseavisen og Vårt Land har intervjuet Bjørn Hansen om hans engasjement for Kirkens Bymisjon. Men jeg synes ikke det kommer frem hva han egentlig gjør hos dere...".

Jeg tenker på uka vi er inne i:

Mandag

Bjørn Hansen kommer innom kontoret for å diskutere hans bidrag på morgendagens teamsamling.

Tirsdag

Teamsamling på en gård i Bymarka. Alle ansatte er til stede. Bjørn Hansen holder foredrag om lagbygging, samhandling og feedback.

Onsdag

Bjørn Hansen ringer for å høre tilbakemeldinger fra gårdsdagens teamsamling.

Torsdag

Kurs for familiekontakter i Home-Start. Bjørn Hansen holder innlegg om holdninger og verdier.

Fredag

Jeg har ringt Bjørn Hansen og bedt han komme til kontoret. Jeg forteller at informasjonssjefen i Oslo vil vite hva han gjør som frivillig hos oss.

- Det er itj så om å gjør at det gis inntrykk av at, "du store verden kor dyktig han Bjørn Hansen e". Det har æ itj nå behov for. Det må itj bli noe glansbilde av hvor stort det er å gå fra toppfotball og toppidrett til å jobbe som frivillig i Bymisjonen.

- Æ vest jo ingen ting om Home-Start æ, for ei uke siden. Æ va veldig i tvil om hva æ kunne bidra med. Det her har jo aldri vært min arena. Det som slo meg ganske fort var at æ kjente igjen mange av de utfordringene som Home-Start står overfor. Akkurat de samme utfordringene som æ står overfor, bare på en annen arena.

- Genistreken te Home-Start er at de bruker frivillige og ikke fagfolk. Dette er ingen jobb for

spesialister, pleier æ å si. Det e itj meint som en undervurdering av fagfolk. For det er viktig at fagfolka er der som rådgivere for de frivillige. På samme måte som i fotball. Æ e spesialisten som trener, men æ prøve å overføre det æ kan til spillere og mine medtrenere.

Noen å bryne seg på

Feedback kom opp som et tema på kurskvelden i går. Feedback e viktig uavhengig av hva vi driver med. Hvem er det som gir feedback til dere? De dere jobber med, gir dere kanskje tilbakemelding. Men har dere kollegaer som dere kan bryne dere på og som stiller utfordrende spørsmål? Mange er sulteforet på feedback. Ledelsen får ofte ikke tilbakemelding. Jeg husker sjokket Nils Arne Eggen og jeg fikk da vi stod på sidelinja og plutselig ser at Erik Hoftun kommer bort til oss og forteller at treninga var god. Og til og med forteller han hva han synes var bra. Det va som et sjokk, altså.

Det første æ fikk hør da æ ble spurt om å bidra i forhold til Veiskillet (bottiltak for personer etter soning, var at æ måtte være forberedt på å møte nederlag. Æ e jo av den oppfatning av at når du sitter i fengsel har du det på mange måta trygt og godt, hvor mye e lagt til rette.

Så kjem du ut og møte en helt annen verden. Æ skjønne godt at frafallet e stort og at det e lett å havne i samme miljø. Itj har du jobb, itj bosted og dårlig med økonomi. Det e jo grunn nok for at det går galt.

Fysisk aktivitet

Æ samarbeider med et par av beboerne på Veiskillet. Æ trur at fysisk aktivitet e helt avgjørende. Det gjelder for deg og meg. Og sjølsagt for de som har sittet i fengsel i lang tid. Hvis de har et opplegg for fysisk aktivitet trur æ sjansen for å lykkes kan være noe større.

Æ jobbe med en av beboerne for å få han til å trene. I samarbeid med Rosenborg har æ fått

Erfaren fotball-leder i ny rolle som pensjonist : Bjørn Hansen er frivillig i Kirkens Bymisjon i Trondheim.

adgangskort for meg pluss to til, på et trenings-senter på Lerkendal. Slik at vi kan kom når det passe oss og tren der.

Nå førstkommande tirsdag er jeg invitert på middag på Veiskillet. I følge hu Gunhild (lederen på Veiskillet) var det beboerne som ville invitere meg. Det setter jeg stor pris på.

I forrige uke skar det seg visst for en av dem. Men no e han på rett kjøll igjen. Æ kan itj bruk hele uka på en beboer, men æ har sagt at æ e disponibel og e tilgjengelig hvis det e sku vær nån ting. Æ legg itj våken og vente på at han ska ring, men det kan jo hende. Han har ringt to ganger, en gang for å fortell at han ha fått seg jobb.

Det folk kan

Et par av beboerne er også veldig interessert i fotball. Vi planlegger derfor å ta oss en tur opp i klubbhuset for å spis lunsj, og møte en del av spillerne. To av de har fotballsko som har fulgt dem i mange år. Det e viktig å spæll på det folk kan. Æ må itj konstruere tiltak. Men når æ veit at de har fotballsko så har æ noe å ta tak i.

tekst og foto: Rune Aarbø Reinaas

Et hav av muligheter på Aktivitetshuset Prindsen

Materialbilde og masker er produkter fra verkstedene på Aktivitetshuset Prindsen.

"En måte å redde ansiktet på er å holde den nederste delen lukket," sier et kinesisk ordtak. Slik sett har man ingenting å frykte eller skamme seg over på Aktivitetshuset Prindsen, for ansiktene som henger på veggene i andre etasje er tause som gull. Da gipsavstøpningene ble laget i høst var det særdeles viktig å holde munnen tett igjen for å unngå at gapet ble forsegllet for godt. Når gipsen hadde stivnet ble maskene tatt av, malt og pyntet. De henger i dag på "pusterommet" og minner oss om at både samtalen og stillheten har sin plass på Aktivitetshuset og trenger rom.

Maskeprosjektet var et ledd i en kreativ prosess der både ansatte, brukere og frivillige lot seg inspirere til å dekorere veggene på huset. Et annet prosjekt som engasjerte mange var pyntingen av røykerommet vårt, der tema ble "livet under vann" (– eller "livet på bånn" som noen skulle ha det til.) Alle som ville, bidro til at utallige fisk, krabber, kråkebolter og tang ble formet i leire, og en flott montasje kom etter hvert til syne på de blågrønne veggene. Gjennom kreativt samarbeid klarte vi å skape noe nytt og spennende.

Å skape noe sammen kjennes godt. Det skaper samhold og samhørighet; det skaper god stemning og rom for den gode samtalen. På Prindsen skal man egentlig ikke "holde den nederste delen lukket," for å si det sånn. Vi fokuserer heller ikke på "livet på bånn," men tror på et hav av muligheter. Kom og se selv!

Og ellers går det bra?

En standard åpningsreplik fra en av Aktivitetshuset Prindsens fargerike brukere er "God dag, god dag, kamerat – og ellers går det bra?" Hilsenen er ikke ironisk ment og blir alltid levert med et åpent smil og påfølgende høflig bukk. Utsagnet kan trolig settes på kontoen for "dikterisk frihet for ikke-helt-nye landsmenn." Og selv om jeg har humret litt i skjegget over denne finurlige hilsenen, har jeg i grunnen funnet ut at den er nokså talende for situasjoner som oppstår på Aktivitetshuset.

For på Prindsen er det mange brukere som sliter med enkelte sider ved livet: brutte relasjoner, økonomi som ikke strekker til, rusrelaterte frustrasjoner, fysiske eller psykiske plager og sosial stigmatisering. I møte med disse situasjonene er det ofte vanskelig å være trøstende eller peke på andre oppløftende sider ved livet. Man kommer til kort; smerten kan ikke tas bort og kloke, trøstende ord kjennes hule.

Tillater vi oss å sette et skråblikk på vårt virke kan tegneseriestripen nedenfor illustrere en parallell til hvordan enkelte situasjoner takles når hverdagen kjennes tøff og de kloke tanker uteblir.

På Aktivitetshuset tyr vi tidvis til lignende replikker. "Ja, ja," sukker vi oppgitt over en trist historie, "... vi serverer uansett suppe klokken fem..."

Mager trøst, sier du? Suppen er i hvert fall både god og næringsrik, og nærværet av omsorgsfulle ansatte, hyggelige frivillige og ivaretaende brukere er ekte og velment.

Og ellers går det bra?
You better believe it!

Aktivitetshuset Prindsen er et sted for mennesker med psykiske problemer og/ eller rusproblemer i bydel Grünerløkka. Aktivitetshuset Prindsen er et uformelt miljø – og aktivitetstilbud. Målet er å inspirere og legge til rette for meningsfulle aktiviteter og et godt fellesskap

Perler for svin © 2002 Stephan Pastis

av Olav Thelle, miljøterapeut ved Aktivitetshuset Prindsen

Ny avdelingsdirektør: Øyvind Møklebust

Byggeren fra Bømlo

Han er en bygger. Sier rett ut at han ikke liker ordet forebygging, fordi det fokuserer på det som kan gå galt. Bygging er ordet! – Både i samfunnet og i det enkelte menneskeliv kommer vi lengst med å bygge offensivt på det som finnes av ressurser og som virker. Bygging er den beste forebygging, sier Øyvind Møklebust fra Bømlo. Nå er den erfarne sosialarbeideren på plass som ny avdelingsdirektør i Kirkens Bymisjon Oslo.

Som avdelingsdirektør i Avdeling helse- og sosial i Kirkens Bymisjon har Øyvind det øverste faglige ansvaret for 15 virksomheter innen rusbehandling, barnevern, boligutvikling og psykisk helsevern. Mer enn 400 ansatte og 145 frivillige er i aksjon i hans avdeling. Han er ikke skremt av formatet. Gjennom åtte år og en rekke lederstillinger i Bydel Grünerløkka er 42-åringen vant til ansvar og administrasjon. Han er mest opptatt av hvordan enkeltmennesker organisasjonen møter får de beste muligheter utfra sine forutsetninger.

Han er både sosionom og sosiolog, men likevel en "systemskeptiker".
- Kvaliteten i møtet mellom mennesker oppstår uavhengig av systemer. Du kan ikke klage på en rutinefeil når relasjoner svikter. Et system kan ikke fikse den etiske kvaliteten som ligger i den gjensidige respekten mellom mennesker. Men alle våre systemer er redskaper for å styrke den enkelte persons muligheter, sier den nye direktøren.

Behandling som nytter

Han skal være leder for store og profesjonelle institusjoner, men har et realistisk forhold til effekten av behandling. – Vi må innrømme at f.eks rusbehandling ikke alltid fører til rusfrihet, men jeg tror behandling nytter likevel. All god behandling ivaretar og styrker den det gjelder. Gjennom en behandlingsprosess får mennesker hjelp og anledning til å ta sterkere kontroll i eget liv utfra egne mål og muligheter. Det tror jeg nytter – selv om resultatene kan være forskjellige. Målet må hele tiden være at folk kan leve et mest mulig selvstendig liv – all behandling må peke i retning av at folk før eller seinere kan klare seg med utgangspunkt i eget hjem.

Brukerfokus og medvirkning i eget liv er kjerneord for Øyvind Møklebust. - Vi har så lett for å tro at folk ikke kan, og tegner ressurskart og muligheter utfra den krisesituasjonen brukere er i. Men du drar ikke folk ut av kriser etter håret. Sosialt arbeid handler om å gi folk selvtillit. Det er mangel på respekt å undervurdere folk. Vi må sette fokus på det folk kan. Terping på folks svake sider, bidrar som regel til ytterligere nederlag og fratar folk muligheter og drømmer.

Leve med endringer

Feltet han arbeider på er i sterk endring. Konkurransetsetting, spesialisthelsetjeneste og reformer er tidens stikkord i helse- og sosialsektoren. Han ser offensivt på det også.

- Det er et av vår tids hovedtrekk at alt er i endring, sier Øyvind. Folk flytter mer, kommunikasjonen endres radikalt, forskjeller øker, flere kulturer lever side om side og i samspill med hverandre, alt er i bevegelse. Det er en viktig utfordring å finne balansen mellom å leve med endringer – og å lete etter stabilitet. Ingen har den objektive sannhet om hva som er best for alle

Øyvind Møklebust, den nye direktøren for Avdeling helse- og sosial er på plass i Kirkens Bymisjons hus og arbeid.

mennesker. Derfor ser jeg positivt på at organisasjoner og folk kan lære av hverandres erfaringer, for eksempel gjennom en konkurransesituasjon.

- Og Kirkens Bymisjons rolle i et rastløst samfunn?

- Det må være noe spesielt med Bymisjonen. Her må folk kunne føle seg velkommen og bli sett. Ikke som et nummer og en sak – men som person, sier direktøren og byggeren.

av Per Frogner

Med kirken som flerkulturell møteplass

På Grønland finnes det 14 moskéer, men bare to kirker. Mer enn halvparten av dem som bor innenfor menighetens grenser har minoritetsbakgrunn. Men når religionsmotsetningene topper seg over hele verden, samarbeider de ulike tros-samfunn på Grønland. Det er ikke tilfeldig.

To opptog satte kursen mot moskéen i Åkebergveien etter kirketid for tre år siden, da invasjonen av Irak var et faktum. Det ene følget kom direkte fra gudstjeneste i Grønland kirke, det andre fra messe i St. Halvards kirke. De var invitert av imamen, og prestene og imamen skiftet om å lede sammenkomsten i moskéen.

Etter terrorbombingen i London mobiliserte prester og imamer raskt til samling i Oslo bispegård, der flere imamer, noen norske kirkeledere og lokale ledere tok avstand fra bombingen i en felles uttalelse.

Og etter felles natteravnarbeid ble kapellanen i Grønland, Sunniva Gylver, invitert til å tale i moskéen i Enebakkveien.

Begynnelsen

Det var en nedslitt bydel Rune Behring kom til som nytnevnt sogneprest i Grønland for 14 år siden.

Men eksotisk var den: Innenfor menighetens grenser bodde flere med minoritetsbakgrunn enn i noen annen norsk menighet. I løpet av noen år skulle andelen av etnisk norske synke til 40 %.

Sognepresten følte at han måtte velge: Skulle han konsentrere seg om de etnisk norske? Eller skulle han forsøke å få miljøer av utenlandsk opprinnelse i tale?

- Jeg bestemte meg for å bygge en inkluderende menighet, forteller Rune. I tre år gikk han på husbesøk en hel dag hver uke. Systematisk ringte

Grønlandprestene Rune Behring og Sunniva Gylver foran det nye kjøpesenteret i den sterkt flerkulturelle bydelen. Både kirke, moske og kjøpesenter er viktige møteplasser for livssynsdialog

presten på hver eneste dør, i bygård etter bygård. Overalt oppfordret han folk til å ta vare på hverandre ved å lage tverrmøter i bomiljøet, og han hjalp gjerne til med å få møtene i stand. Samtidig kunne han invitere til åpen middag en gang i månedene i menighetshuset, der ble det servert mat som også passet muslimer.

De fleste som møtte opp hadde minoritetsbakgrunn. Det hadde også broparten av barna som begynte i menighetens barneklubb. Klubben bød på lek og spill og god voksenkontakt, men ingen andakt eller religiøse sanger.

For tre år siden ble Sunniva Gylver kapellan i Grønland.

Sammen med Bymisjon sitter Sunniva og sognepresten vaglet på høye krakker på Evita Espressobar i Smalgangen på Grønland torv en helt alminnelig torsdag og forteller om sitt arbeid. Den eldre sognepresten har blå genser og svart kaffe i koppen. Den unge kapellanen drikker caffè latte. Rundt håret har hun viklet et fargerikt tørkle. Fire ringer vipper i den ene øreflippen, en sølvkule vibrerer i nesevingen. På venstre side av Sunnivas sorte genser står det PREST med hvite bokstaver.

- Det var ingen kafeer med "c" i og bare tradisjonell norsk kaffe, da jeg kom hit, smiler sognepresten, som sørget for at samtlige moskéer fikk prestebesøk de første årene.

Dialog i praksis

- I dag forsøker vi å holde god kontakt med de fire store moskéene, som alle er pakistansk dominerte. Den som til enhver tid leder imamrådet holder vi også kontakt med. Vi prøver å etablere en relasjon med den tyrkiske moskéen og har sporadisk kontakt med arabiske og afrikanske moskéer," forteller han.

De to prestene kaller det "dia-praksis" – dialog i praksis. Man møtes ikke nødvendigvis så ofte, men bygger relasjon og tillit så man kan mobilisere når det gjelder.

Menigheten ble oppfordret av Frivillighetsentralen til å stille med frivillige til natteravning i bydelen, sammen med et team fra en moské på Galgeberg. Sunniva og en frivillig ble med. Slik ble hun kjent med imamen, som aldri hadde vært i en kirke og gjerne ville få komme på besøk på en gudstjeneste. En gruppe fra moskéen kom og imamen hadde en hilsen til menigheten. Det førte igjen til en invitasjon til å holde tale i moskeen – som den første kvinnelige prest noensinne.

- Synlige symbolhandlinger som denne og fellesuttalelsen etter terrorbombingen og møtet i moskéen etter Irak-invasjonen er veldig viktige. Kontakten som er etablert mellom Islamsk Råd og Mellomkirkelig Råd og nettverket av prester og imamer er av stor betydning. Men det er det solide, jevne arbeidet på grasrotnivå som skaper grunnlaget for symbolhandlingene, hevder Sunniva, og grasrotarbeidets foregangsprest på Grønland nikker.

Imponert over imamene

- Imamene imponerte meg under karikaturstriden. De uttrykte at de vil være tydelige på at deres identitet er norsk og ikke bare muslimsk. Både kirken og moskeen var enige om at tegningene var sårende. Begge sider bidro til å dempe skadevirkningene, sier han.

I en samtale-gruppe av unge muslimer og kristne som Sunniva har tatt initiativ til, uttrykte muslimene at de opplevde karikaturtegningene som sårende og unødvendige.

- Men de sa også at de ikke kjente seg igjen i reaksjonene i utlandet, forteller hun.

Dialoggruppen er sammensatt av ungdom i tjuårene fra en moské og fra Grønland menighet. Men dialogen dreier seg ikke i første omgang om hva som er den rette lære.

- Samtalene tar utgangspunkt i spørsmål som "Hva betyr troen for meg? Hva er det beste og hva er det vanskeligste i min egen tro? Er det noe ved de andres tro som fascinerer?" refererer kapellanen, som synes samtalene med unge flerkulturelle er lærerike.

- Til forskjell fra mange av foreldrene snakker disse unge flytende norsk og kjenner de norske kulturelle kodene. Noe er blitt veldig klart for meg under disse samtalene; nemlig at ett av de karakteristiske trekkene ved vår kristne tradisjon er vårt nære, personlige forhold til Gud. Mens noe av det mest inspirerende ved å møte den muslimske tradisjon, er å være vitne til deres respekt for det hellige. Og de har troen i kroppen, gjennom bønnestillinger og faste. Ikke at dette er fremmed for vår tradisjon. Men hos dem er det mye tydeligere. Samtidig kan jeg oppleve at en ung muslimsk kvinne sier at "når du snakker om Guds kjærlighet, kjenner jeg meg igjen. Jeg skjønner akkurat hva du mener," forteller Sunniva og føyer til at nettopp det de er felles om, blir utgangspunktet for å samtale om hva de er uenige om.

Dialogen preger alt

- Vi driver jo ikke med dialog for å være snille og greie," faller Rune inn.

- Vi tror dialogen er livsnødvendig. Den kan forhindre ghettoisering.

- Dialogen gir oss utenfrablikket på vår egen tradisjon og innenfrablikket på andres, supplerer Sunniva.

- Den svekker ikke vår egen tro, tvert imot opplever jeg at dialogen styrker både vårt eget og respekten for den andre. Vissheten om at vi er en menighet i dialog med mennesker av en annen tro, preger alt vi gjør.

Hver annen søndag i måneden er det internasjonal gudstjeneste i Grønland kirke. Så mange som 14 språk kan være representert i løpet av gudstjenestens innslag. Musikken hentes ofte fra fjerne verdenshjørner. Samtidig fortsetter de åpne middagene. Et storbyforum er etablert,

der man drøfter hva det vil si å leve i en flerreligiøs og flerkulturell virkelighet. Mennesker som har det vondt, får besøk. Det holdes hyggestunder på dagsentra for eldre. Seks barnehager, der majoriteten er muslimske barn, får regelmessig besøk av kapellanen. Hun leder samlingsstunder med norske sanger, regler og leker, og definerer det som kulturformidling og relasjonsarbeid. Ingen forkynnelse. Men alle vet at hun er presten.

- Mens den største konsentrasjonen av flerkulturelle til nå har vært på Grønland og i Gamlebyen, blir Groruddalen og Søndre Nordstrand de nye vekstsentrene for flerkulturelle i tiden fremover, sier Rune Behring.

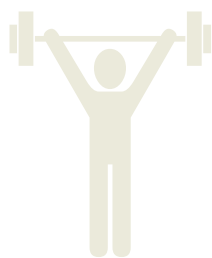
- Grønland har opplevd en sterk byfornyelse. Det slår ut i boligprisene. Familier med mange barn får mer for pengene ved å flytte lenger ut fra bykjernen. Andelen etniske nordmenn overskrider nå 50 % på Grønland. Men det religiøse og handelsmessige sentrum vil fortsatt være her. Og vi fortsetter dialogen," føyer han til, med et lite smil.

Prestekolleger på innkjøp i den gamle kirkens eksotiske nabolag. Sunniva Gylver og sokneprest Rune Behring.

tekst: Ragnhild Plesner foto: Atle Briseid

Har bedrifter et ansvar overfor samfunnet utover det å skape arbeidsplasser? Ja, mener stadig flere selskaper, som sender de ansatte til arbeid hos frivillige organisasjoner.

- Å gi en julegave til et veldeilig formål er ikke det samme som å ta samfunnsansvar, mener daglig leder i konsultantselskapet Argument, Dag Olav Stokken.

Bedrifter som tar samfunnsansvar

Før jul strømmer det på med firmagaver til de frivillige organisasjonene, også til Kirkens Bymisjon. Stadig flere firmaer ønsker nå å bidra på andre måter enn gjennom en pengeslump i ny og ne.

- Vi merker at det foregår en dreining fra tradisjonelle pengegaver til at bedriftene ønsker å involvere seg i frivillighet. De snakker stadig oftere om deltakelse på det personlige planet, sier innsamlingsleder i Kirkens Bymisjon i Oslo, Hans Jacob Torkildsen.

Julegave er ikke CSR

- Å gi en julegave til et veldeilig formål er ikke det samme som å ta samfunnsansvar, mener daglig leder i konsultantselskapet Argument, Dag Olav Stokken. Et godt CSR-program (Corporate Social Responsibility) kjennetegnes ved at de ansatte blir involvert og at bedriften bidrar utover det som er forventet eller lovpålagt.

- CSR springer ut fra erkjennelsen av at bedriften har et ansvar overfor samfunnet utover det å tjene penger. Bedrifters primærøppgave vil alltid være å drive forretningsvirksomhet, men det er ikke uvesentlig hvordan de gjør det, sier han.

Et godt CSR-program er gjerne relatert til bedriftens virksomhet, for eksempel ved at et oljeselskap investerer i miljøforskning i Nordsjøen, at internasjonale kleskjeder jobber for å bedre arbeidsforholdene til tekstilarbeidere eller at bryggerinæringen er opptatt av å begrense rusmisbruk.

- Ved at bedrifter stiller arbeidskraften sin til disposisjon for frivillige organisasjoner, får den

en positiv effekt innad i bedriften ved at de ansatte får videre perspektiver, og at bedriften får bekreftet overfor seg selv og andre hvem den er eller hvem den vil være, sier Stokken.

Bygger omdømmekapital

- Hvor viktig er motivet om å tjene mer penger?

- Det ligger selvfølgelig også et egennyttig motiv i dette og en erkjennelse om at et godt omdømme kan vippe forbrukeren til å velge produkt A fremfor produkt B. Hvis en bedrift ikke har "omdømmekapital i banken", får den også mye raskere problemer når det begynner å storme – og det vil det før eller senere, sier han.

Ifølge Stokken har norske bedrifter en lang tradisjon for "ubevisst samfunnsansvar".

- Norske bedrifter er ikke fremmed for å ta ansvar overfor lokalmiljøet, i mye større grad enn mange internasjonale selskaper. Men utenlandske selskaper snakker høyere om det og er flinkere til å dokumentere det, sier han.

Lite oppfinnsomme

Det norske næringslivet er heller ikke særlig oppfinnsomt når det gjelder å finne nye kanaler for CSR-programmene.

- Omdømmet til de frivillige organisasjonene er også viktig for å få del i det begrensede antallet penger som deles ut. Her er næringslivet lite kreativt. De velger ofte å gi til de samme organisasjonene, sier Stokken.

- I hvilken retning går utviklingen?

- Det blir helt klart mer og mer vanlig at sel-

skaper oppretter slike programmer. De norske selskapene må bli bedre på å dokumentere sin samfunnsverdi, sier han.

av Atle Briseid

FAKTA OM CSR:

- CSR står for Corporate Social Responsibility (på norsk: Bedrifters samfunnsansvar)
- 90 prosent av toppledere i Norge mener det gir et konkurransefortrinn å ta samfunnsansvar.
- 28 prosent mener at bedriften ikke har noe annet ansvar enn å sikre størst mulig avkastning.
- 92 prosent mener at det ikke er noen motsetning mellom maksimal avkastning og miljømessig, etisk eller samfunnmessig ansvar.
- 91 prosent mener at bedriftens lønnsomhet vil stige ved å ta et samfunnmessig ansvar.
- 93 prosent gir uttrykk for at bedriftens omdømme har stor betydning for å oppnå økonomiske resultater.

Kilde: Argument Gruppen, Topplederundersøkelse om CSR, 2003. Se også: <http://www.nho.no/samfunnsansvar/>

Verksted for dialog

En tidligere fabrikkbygning i Sverres gate på Tøyen er blitt et fast holdepunkt for flere hundre innvandrerkvinner i Oslo – og noen menn. Nylig fikk Primærmedisinsk Verksted (PMV) 1,5 millioner fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet som støtte i arbeidet med å bekjempe isolasjon og sosiale problemer i utsatte innvandrergrupper. Verkstedet er Kirkens Bymisjons senter for helse, dialog og utvikling.

På Primærmedisinsk verksted har dialogen både ordets, arbeidets og bønnens form. Fra venstre Tahira Iqbal, Ruth Paintsil og Khadouj Adhdhar.

Innvandrergruppene i Oslo sliter fremdeles med til dels store problemer når det gjelder psykisk helse, bolig, økonomi, familiekonflikter og i forhold til hjelpeapparatet. Det bekrefter de mange henvendelsene til PMV fra enkeltmennesker og familier som trenger hjelp og støtte.

Være, mestre, lære

"Mange innvandrerkvinner lever isolert. Her hos oss finner de et sted å være. De møter kvinner i samme situasjon, som snakker samme språk. De blir møtt med respekt. Vi lytter, vi er tålmodige. Etter hvert blir mange av dem mer aktive og blir med i grupper. Noen blir gruppeledere. Mange søker seg til skole og arbeidsliv etter hvert som de får mer selvtillit. Et sted å være, et sted å mestre, et sted å lære! Det er vårt motto", sier Ruth Paintsil, fagkonsulent ved PMV.

Sammen med tre av sentrets "naturlige hjelpere" sitter hun ved enden av sentrets store kjøkkenbord og snakker om virksomheten som de alle er glødende engasjerte i. Kaffen blir kald mens de forteller om hvordan de nå får brukt sine egne erfaringer med migrasjon til hjelp for andre.

Ruth har drevet med teater i Ghana, Japan og

Frankrike og er cand. philol. fra Universitetet i Oslo. Nå bruker hun teater som utviklingsmetode i mange sammenhenger i og utenfor PMV. .

Ayaan Yasin har arbeidet med konfliktløsning som utviklingsarbeid i Somalia. Nå leder hun blant annet "Solsikkeprosjektet" ved PMV rettet mot somaliske alenemødre med mange barn. Hver lørdag er det Åpen barnehage på Tøyen. En stor stab med frivillige gir avlastning og hjelp i forhold til barneoppdragelse, kosthold, helse – og til å komme ut av isolasjonen. Målet er å gjøre kvinnene selvhjulpne. En gruppe somaliske menn diskuterer aktivisering og arbeidstrening.

Khadouj Adhdhar er også naturlig hjelper på sentret, med ansvar for de arabisktalende gruppene på sentret, det vil si folk fra Irak, Marokko og Algerie. Khadouj jobber særlig med HIV/AIDSinformasjon.

Tahira Iqbal fikk Olaviaprisen i 2003 for sitt arbeid med pakistanske kvinner. Hun leder sentrets arbeid mot de pakistanske miljøene og snakker engasjert om det nye prosjektet "Intermezzo" for unge kvinner som har rømt hjemmefra: "Vi gir dem et sted å være et par dager, mens noen fra prosjektet prøver å snakke med foreldrene for å finne en løsning før det blir så alvorlig at et krise-

senter må kobles inn", forteller hun.

Både i de somaliske og pakistanske og arabisktalende miljøene drives gruppearbeid rundt helse, kosthold, barneoppdragelse, trim, leksehjelp og språkopplæring. I alle miljøene er korangrupper viktige. Der lærer kvinnene å lese koranen og se hvilke rettigheter de har som kvinner og som mennesker. Sentret arbeider ut i fra et menneskerettighetsperspektiv.

Dialog i praksis

"Dialog er grunnleggende for virksomheten!" Det kan kvinnene ved kjøkkenbordet ikke understreke sterkt nok.

Og de farer ikke med tomme ord. Hør bare: I fjor lånte irakiske kvinner lokaler til moske på sentret under hele ramadan. Og på kvinnedagen, den 8. mars benket 12 kvinner seg rundt bordet. De drøftet kvinnespørsmål – og avsluttet med bønn. Først en kristen bønn, så en muslimsk.

Dialog i praksis!

tekst: Ragnhild Plesner foto: Atle Briseid

Musikalsk løft for Kirkens Bymisjon

Søndag den 26. mars ofret nærmere hundre av byens orkestermusikere helligdagen og søndagsmiddagen i et felles løft for Kirkens Bymisjon.

Randi Stene med sin vakre alt-stemme og fiolinisten Arve Tellefsen gjorde sammen med skuespilleren Espen Skjønberg konsertens første avdeling til en ren festforestilling, ispedd mye humor.

Høydepunktet kom likevel etter pause, da dirigenten Eivind Aadland ledet sine tropper fra Oslo-Filharmonien, Den Norske Operas orkester, Kringkastingsorkestret og Det Norske Kammerorkester gjennom Dvoraks Symfoni nr. 9. Han hadde musikerne intenst med seg fra første takt. Aadland er noe så sjeldent som en norsk dirigent som nyter den største respekt hos norske orkestermusikere, og symfonien ble en strålende opplevelse. Ikke bare for et begeistret publikum, som ga stående applaus, men for musikerne selv, som etterpå snakket om at de gjerne hadde gjort det med bare en håndfull i salen. Mer enn halvfull var den ikke, på denne kalde og sure søndagen. Konserten ga likevel rundt 90.000 kroner til Bymisjonen. Alle ledd som til sammen gjorde konserten mulig bidro vederlagsfritt - til og med forlaget som leier ut notene.

Foto: Johs Boe

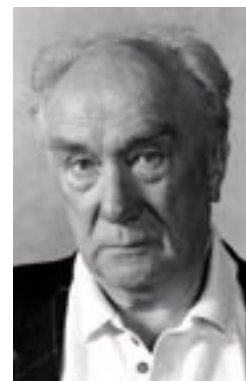

Foto: Leif Gabrielsen

Randi Stene og Espen Skjønberg var blant kunstnerne som bidro til Kirkens Bymisjons arbeid under "Musikeraksjonen" i Oslo konserthus.

av Ragnhild Plesner

Kom sammen for å minnes

For å minnes de vi har mistet som følge av rusavhengighet, ble det midt i mars holdt en minnegudstjeneste i Oslo Domkirke. Etter gudstjenesten gikk etterlatte og pårørende i fakkeltog til Jernbanetorget, der de avdøde ble minnet med lystenning, minnelapper og appell.

Lystenningen for de som er døde av rusmisbruk er en årlig samling i sorg og håp.

Foto: Atle Briseid

I 2005 døde 184 personer i Norge som følge av narkotikabruk. 70 av disse døde i Oslo. Det er grunn til å tro at forskjellige typer rusmisbruk tar langt flere liv enn det som vises i overdosetallene. Hvert eneste dødsfall er stor tragedie for alle som er berørt, het det i invitasjonen til den årlige minnegudstjenesten.

Både etterlatte, venner, pårørende og folk fra rusmiljøet som hadde behov for å samle seg i minner og ettertanke deltok i minnegudstjenesten, som ble arrangert i samarbeid mellom Kirkens Bymisjon, Oslo kommune Rusmiddeletaten, Fransiskushjelpen, Ambulansetjenesten, Oslo Domkirke.

Mange lever i uro for at de selv kan være de neste som blir borte. Gudstjenesten var også ment som et bidrag til livsglede og optimisme sammen med dem som har mistet alt. Under gudstjenesten i Domkirken talte bymisjonsprest Helge Fisknes, mens Rusmiddeletatens kor Caruso, Anders Rogg og Carl Petter Opsahl sto for de musikalske innslagene.

Ved lysteningsstedet på Jernbanetorget fikk etterlatte og pårørende anledning til å skrive minnelapper og hilsener, som ble lagt inn mellom steinene. Her var det også appell ved Ole Martin Holte, leder for Fransiskushjelpens gatarbeid i Oslo.

Etter samlingen på Jernbanetorget, ble alle deltakerne invitert på suppe på kafeen Møtestedet i Skippergata.

Regjeringskontakt om overvåking

Kirkens Bymisjon har tatt kontakt med likestillingsdepartementet med anbefaling om å styrke person- og diskrimineringsvernet for folk i det offentlige rom. Bakgrunnen er et pågående arbeid med å forbedre lovgivningen mot diskriminering.

I brev til statsråden og i leserinnlegg påpeker bymisjonsledelsen hvordan serveringssteder, kjøpesentre og butikker tar i bruk overvåkningskameraer for å sile ut uønskede mennesker. Dette rammer særlig rusavhengige og andre med synlige sosiale belastninger.

"Når noen åpner et lokale for allmenn tilgang, et serveringssted, en forretning eller annet, så skal det nettopp være for alle. Dersom mennesker ikke begår ulovlige handlinger på et slikt sted, skal de ha rett til å bli behandlet som folk.", skrev kst.generalsekretær Johannes Heggland i brevet til statsråd Karita Bekkemellem.

I sitt svar til Kirkens Bymisjon skriver barne- og likestillingsministeren blant annet: «I likhet med Kirkens Byrnisjon reagerer jeg svært negativt på opplysningene om hvordan kameraovervåkning anvendes til å bortvise eller hindre personer adgang til allment tilgjengelige steder. Rusavhengige og andre som ikke passer inn i malen for "pen" fremtreden, må på linje med alle

andre få gjøre sine innkjøp, anvende offentlige transportmidler og ferdes i det offentlige rom. Hensyn til kjøpesentrenes image eller antagelser om det øvrige publikums vare fornemmelser, må være underordnet i denne sammenheng.»

P.F

Kirkens SOS fikk pris fra Åpen Kirkegruppe

Åpen Kirkegruppes Hederspris 2005 ble tildelt Kirkens SOS i Oslo i forbindelse med organisasjonens 30-årsjubileum.

- En betydningsfull og viktig inspirasjon til det videre arbeidet med ROM, sier daglig leder ved Kirkens SOS i Oslo, Inger Johanne Aas. I Oslo har Kirkens SOS opprettet "ROM for lesbiske, homofile og bifile", et samtale- og sjelesorgtilbud for dem som "sliter med seksuell identitet" eller opplever legning og tro som et dilemma.

Forandrer livsvilkår

Hedersprisen fra Åpen Kirkegruppe går til "en person eller organisasjon som har utmerket seg ved å arbeide for å forbedre lesbiske og homofiles

livsvilkår i det norske kirkepolitiske landskap uten å tenke på hva dette vil medføre av motgang for egen del."

Styret i Åpen Kirkegruppe poengterte blant annet følgende under overrekelsen; "Kirkens SOS i Oslo har med sin døgnåpne krisetjeneste vært til støtte for mange mennesker, også lesbiske og homofile. Ut over sin generelle innsats for menneskets likeverd, har Kirkens SOS i Oslo vært og er en aktiv støttespiller for lesbiske og homofile.

Åpen kirkegruppe henviser gjerne homofile og lesbiske til Kirkens SOS i den visshet om at her vil de møte mennesker med tid og interesse for mennesker som har det vanskelig, og med trygghet for at homofile og lesbiske vil møtes med respekt og åpenhet."

Avtale inngått med Foreningen for fangers pårørende

Det er inngått intensjonsavtale mellom Foreningen for fangers pårørende, Kirkens Bymisjon og Røde Kors.

Intensjonsavtalens formål er:

FFP, Kirkens Bymisjon og Røde Kors skal samarbeide om å opprette et senter for fangers barn. Partene skal i samarbeid søke midler til opprettelse av et slikt senter og sammen gjennomføre prosjektet.

Partene ønsker å gi et tilbud som kan lette hverdagen til fangers barn og

deres familier. Senteret skal tilby ulike aktiviteter, kurs og gruppevirksomhet, samt fungere som et møtested. Pårørende skal få støtte og informasjon som kan gjøre det lettere å takle den situasjonen de er i. Gjennom senteret kan de få muligheten til å knytte kontakter og danne nettverk med personer i en liknende situasjon, samt motta råd og veiledning fra ansatte og frivillige ved senteret.

”Skal vi gjøre noe sammen...?”

- Flere og flere fra næringslivet spør ”skal vi gjøre noe sammen?” i møte med Kirkens Bymisjon. Vi merker en stigende interesse i flere bransjer for at næringsliv handler om mer enn inntjening og profitt. Kirkens Bymisjon har på sin side behov for å jobbe på lag med alle gode krefter for å nå våre mål og visjoner, sa konstituert generalsekretær Johannes Heggland i åpningen av seminarformiddagen ”Rom for alle,” der næringslivsfolk var invitert til inspirasjon og refleksjon om samarbeid og samfunnsansvar.

Den nye generalsekretæren Sturla Stålsett inviterte næringslivsfolk til samarbeid om felles verdier.

Møtesalen i Bymisjonscenteret på Tøyen var fylt av både bymisjonsfolk og næringslivsrepresentanter denne formiddagen. Påtroppende generalsekretær Sturla Stålsett tegnet et utfordrende og gjenkjennelig bilde av det norske storbyfunnet når han bl.a henviste til at byborgere med ikkevestlig bakgrunn ofte er tyngre berørt av sosiale problemer enn etniske nordmenn. Han pekte også på de positive ressursene som ligger i kulturell forskjellighet i bysamfunnet, og advarte mot tankegangen om ”det rene samfunn”. - I møte med den flerkulturelle byen har vi ofte felles verdier, men ulike roller, sa Stålsett til næringslivsfolkene og pekte på ”på den triple bunnlinjen” som mange fir-

maer nå er opptatt av: økonomi, miljø og sosialt ansvar. Shell-direktøren Frank Rogne presenterte sin bedrifts verditeknik og understreket hvordan et etisk engasjement er avgjørende både

- etterpå var det bymisjonssuppe og utveksling av ideer og muligheter.

for bedriftens identitet og troverdighet. Shell har lenge samarbeidet med Kirkens Bymisjon om frivillighet og utveksling, og Rogne ga sterkt uttrykk for både personlig og organisatorisk betydning av at Shell-ansatte bli er frivillige i bymisjonsvirksomheter. Næringslivsfolkene som brukte formiddagen i Bymisjonscenteret fikk også møte presten Helge Fisknes og hans oppfordring om å bli med i det lystennende fellesskap som tror på de gode krefter, og åpner dører der folk trenger nye veier.

”Ingen ting er for seint” sang artisten Anders Rogg og oppfordret til å tenke nye tanker på forandringens vei. Også var det suppe og samtale i kroa – så klart.

P.F

NorgesGruppen og Kirkens Bymisjon med samarbeidsavtale.

NorgesGruppen og Kirkens Bymisjon har inngått en samarbeidsavtale for 2006. Målet med avtalen er gjennom felles engasjement å fremme menneskelige verdier.

De siste åtte årene har NorgesGruppen vært en viktig bidragsyter til Lys i Mørket-aksjonen. Nå ønsket selskapet å utvide samarbeidet. Noe Kirkens Bymisjon er svært takknemlige for!

Gjennom avtalen mottar Kirkens Bymisjon 250.000 kroner i økonomisk støtte til arbeidet for de som har det vanskelig i Oslo. NorgesGruppen består av forretningskjedene Meny, Kiwi, Spar, Mix, Ultra, Joker og Asko. De ønsker på sin side å skape engasjement og sosialt ansvar blant sine ansatte og sine kunder.

Direktør Sverre Leiro (t.h) og konstituert generalsekretær Johannes Heggland signerte 6. februar avtalen som kan bli starten på et langvarig og utvidet samarbeid.

Kirkens Bymisjon har fått mange nye faste givere!

Kirkens Bymisjon har nettopp gjennomført en kampanje for å få flere faste givere. Responsen har vært svært god, og i løpet av årets tre første måneder har vi altså fått 408 nye faste givere! Vi takker hjertelig for alle kupongene som har strømmet inn til Innsamlingsavdelingen i Oslo!

Dersom du ikke er fast giver til Kirkens Bymisjon, kan du bruke kupongen på denne siden. Kirkens Bymisjon kommer fortsatt til å ha fokus på å skaffe flere givere slik at arbeidet for mennesker som sliter med livet kan fortsette og utvikles. Igjen en hjertelig takk!

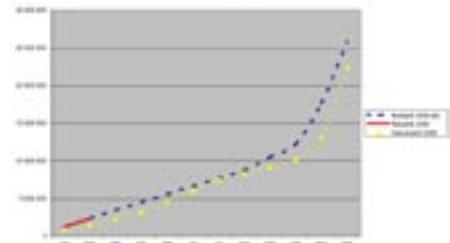
Antall nye faste givere de siste årene:

2003:	693
2004:	479
2005:	479
2006 (hittil i år):	408

Gaver i 2006

Gaveinntekter 2006 pr. februar

ANSATTE I INNSAMLINGS-AVDELINGEN:

Hans Jacob Torkildsen,
innsamlingsleder
Arbeider med kampanjer og markeds-aktiviteter

Hans.Jacob.
Torkildsen@skbo.no
Telefon: 22 36 55 32

Merete Anker, konsulent
Arbeider med Lys i Mørket, faste givere, minnegaver, anledningsgaver

Merete.Anker@skbo.no
Telefon: 22 36 55 55

Henning Høiner, prosjektleder
Arbeider overfor næringslivet og med våre salgsprodukter

Henning.Hoiner@skbo.no
Telefon: 22 36 55 35

Ada Marie Magnæs, kundekonsulent
Arbeider med innsamlingsarbeid og samarbeid med næringslivet

Ada.Marie.Magnaes@skbo.no
Telefon: 22 36 55 29

Jon Christian Ottersen, konsulent
Arbeider med database, rutiner og økonomi

Jon.Christian.Ottersen@skbo.no
Telefon: 22 36 55 21

SVARSKJEMA «BYMISJON»

Jeg ønsker å bli **FAST GIVER** med kr:..... per: måned kvartal halvår år

Jeg vil betale gjennom: avtalegiro tilsendt giro

Ditt kontonummer ved avtalegiro (11 siffer):

Navn:

Adresse:

Postnr.:

Poststed:

Underskrift:

Givernummer (fylles ut av Kirkens Bymisjon)

Andre beskjeder til Kirkens Bymisjon:

Jeg ønsker ikke bladet "Bymisjon" tilsendt, men vil fortsette å være giver.

Jeg ønsker å få tilsendt informasjon om:

Kirkens Bymisjon (verdidokument)

Fast givertjeneste - LYSGLIMT

Anledningsgaver

Minnegaver

Testamentariske gaver

Annet:

Mottakers kontonummer:

7011 05 18593

Porto
er
betalt

Kirkens Bymisjon

Svarsending 1012
0090 Oslo

Å bryte alkoholtabuets

Det begynte i Møllergata i Kristiania fredag 2. mars 1906. Elleve personer var samlet til møte i "Centrallokalene" til Kristiania Indremission, i dag Kirkens Bymisjon i Oslo: 10 menn, alle ansatte i indremisjonen, og én sosialt engasjert kvinne, Cathinka Lorentz. Inspirert av det som var blitt fortalt dem om Blå Kors-arbeidet i Tyskland og Danmark, var de blitt enige om å stifte et tilsvarende arbeid i Norge. Det fortelles at stiftelsesmøtet ble avsluttet i bønn. På kne for Gud ble det bedt om velsignelse over det nye initiativet. Arbeidet vokste raskt og ble etter få år til en landsomfattende organisasjon. I 1917 var medlemstallet kommet opp i 12.000, og tiden var inne til å foreta et formelt brudd med moderorganisasjonen. Historien forteller at bruddet var smertefullt, men de to organisasjonene fortsatte like fullt sin gjerning - i gjensidig respekt og i nært samarbeid.

Blå Kors feirer i år sitt 100-årsjubileum under overskriften "Himmel og jord i bevegelse". Det skjer i bevissthet om vår grunnleggende identitet som en felleskristen, diakonal avholdsorganisasjon. Dette er verdier som har vist seg bærekraftige, radikale og stadig aktuelle. Akkurat det blir jevnlig bekreftet i vårt interne utviklingsarbeid og i vårt møte med omverdenen.

Felleskristen, diakonal, avholds. Av de tre bæresøylene er det kanskje avholdskonseptet som bidrar aller mest til å gi organisasjonen sitt særpreg. Og denne siden ved Blå Kors har utfordret meg personlig på en avgjørende måte. Jeg hører til blant dem som i løpet av 60- og 70-tallet ble en del av den liberale alkoholkulturen blant unge kristne. Avhold ble noe uvesentlig og mindreverdig, mens vin til maten ble et tegn på åpenhet for det gode livet. Jeg var en stødig deltaker i denne "livsbejaende" alkoholkulturen da

Blå Kors høsten 1997 ringte meg for å spørre om jeg kunne tenke meg å bli generalsekretær... Gjennom en prosess på det indre og ytre plan ble mitt opprinnelige nei til forespørselen omgjort til et ja - og den første arbeidsdagen i september 1998 ble starten på min "tørrlegging". Da skrev jeg under på organisasjonens enkle avholdsløfte: "Jeg forplikter meg til ikke å bruke alkohol eller annen rusgift."

Jeg går nå på det åttende året av min "hvite" periode. Det har vært noen lærerike år. Jeg har erfart et en må bryte med de etablerte drikkeskikkene for å oppdage hvor sterkt sug det er i dem. Jeg har oppdaget et moment av mental avhengighet som jeg antar jeg har felles med mange moderate alkoholbrukere. Jeg har også oppdaget hvordan mekanismer i det nære sosiale miljøet nærer den mentale avhengigheten. Og det har forbløffet meg i hvor høy grad en endring i retning avhold mobiliserer forsvaret hos alkoholbrukerne - ofte kanalisert gjennom dvask humor som avsporing.

Blå Kors har gitt meg en klarere forståelse av vanens makt og av hvordan denne kraften opprettholder tabuiseringen av personlig alkoholbruk, gjør det til noe vi helst ikke snakker om eller tenker på. Det er mektige krefter som holder liv i ethvert tabu. Når det gjelder alkoholtabuets må vi regne med en vanhellig allianse mellom indre krefter (mental avhengighet) og ytre krefter (alcoholindustrien, media). Min konklusjon er at det må være avgjørende viktig å bryte dette tabuet - og å løfte saken høyt opp på samfunnets og individets dagsorden. Slik kan alle være med å drive forebyggende diakoni.

byVISJON
& byMISJON

av Geir Gundersen
generalsekretær i
Blå Kors Norge

Bymisjonkryssord

BYMISJONKRYSSORD						EURO- PEER- EN	POLYPP- DYR	4350 (COM- VENDT)	HÅN
STAL- SETT ER DET	SAGN- SKRIFT	LEGENS- DELER	ROV- FUGL VINN- ERE	HODE- PLAGG- ENE	DOM- PROST SAFT I TRÆ	UT- SEND- ING	JOBB KUNST	KAN OBLO- OGSA VÆRE	FUGLE- BOLIG
↳									PER FROGNER ER DET
KAME- RAT				ASIA					
STUD- ERE				SNILER					
↳			EKSLS- TØRER HIMMEL- RETNING					FJELL I KAUKA- SUS	ID BØY SOLO- SANG
DOK- TOR								OPP- MERK- SOMHET	
BRONSE- VINNER NESTE					LEGENS- DELER TONE- TRINN				KAMP
↳		HOBBE	STØRRE VANN (DANSK)	LITEN KØLE SPIS			OPP- SATT PÅ	EINER ELV	
LEV- NING- ENE							SNØRE- LIV FUGL		
SKREK HØYT EN TYPE STRAFF					FØRSTE- OPP- TREDEN HES			TØYS, VRØVL GI MAT	
↳			PREPO- SISJON	KO. TEGN URAN	SÅR- SKORPE			SHYKKE- STEIN	
PUNG- DYR- ENE								OM- KOM	

Klipp ut og send kryssordløsningen til Kirken Bymisjon, Tollbugt. 3, 0152 Oslo innen 20.mai

Navn.....

Adresse.....

Løsning nr.1-2006				S	B		A
		D	K	L	Y	V	L
		A	Ø	S	A	L	M
M	I	L	J	Ø	V	E	R
S	A	L	M	E	R		S
A	L	S		T	U	M	O
E	A	G	L	E	D	E	K
I	N	R	I	L	E	S	K
D	U	R	A	B	E	L	I
I	S	E	N	E	T	A	L
Ø	N	R	E	N	T	E	S
G	E	N	R		D	E	A
B	E	R	E	P	O	S	T

VI GRATULERER!

Vi gratulerer vinnere av kryssordoppgaven i forrige nummer. Boka "Rom for alle" kommer i posten.

Bymisjonsboka "Rom for alle" er kryssordpremie også i neste trekning.

VINNERNE ER:

**Jonn Reidar
Kristensen**
4815 Saltrød

**Arild J.
Marcussen**
0488 Oslo

**Signe
Skinnarland**
0670 Oslo

B-PostAbonnement

Dikteren Helge Hagerup skriver og trives på Vålerengen bo- og servicesenter.

På vår side

Dette er siden for tekster og uttrykk fra Kirkens Bymisjon mange beboere, brukere og gjester.

På Vålerengen bo og servicesenter bor Helge Hagerup (73). Han er dikter – som sin mor Inger Hagerup. Og som sin bror, forfatteren Klaus Hagerup. Helge har gitt ut flere diktsamlinger.

De fleste av sine år har han hatt på Alnabru i Oslo. Han er far til fire gutter og ei jente. Nå er han blant de som har bodd lenge og trives godt på sykehjemmet. Ni år er det blitt på Vålerengen bo- og servicesenter.

Dikt og yatzy

Helge Hagerup deler gjerne et av sine dikt med Bymisjon. Han gir oss et sommerdikt, og denne lille praten med hjelpepleier Astrid Pettersen:

- Hvordan ble du forfatter?

- Jeg bare begynte å skrive da jeg var 16 år gammel. Jeg skrev en del dikt – og en slags kriminalroman.

- Ble du påvirket av din mor, Inger Hagerup?

- Nei, det tror jeg ikke. Jeg prøvde ikke å ligne på henne.

- Er noen av dine barn kunstnerisk anlagt?

- Ja. Det er en som maler, og en som skriver.

- Hvor tilbrakte du somrene?

- På en hytte i Risør. Nå drar jeg til Lanzarote sammen med pleiere og beboere fra bosenteret her.

- Hva likte du å bruke tiden til før?

- Jeg skrev jo en del, og hadde mye oversetterarbeid fra nordisk og engelsk til norsk. Jeg likte å spille sjakk. Nå blir det mest Yatzy.

*Hytten og hagen en dag i juli,
en solsvidd sommer
med barn på stranden.
Er det mulig at alt tar slutt?
Ja, det er mulig, jeg vet det er mulig
når dagene lukter av svovel og krutt.*

*Kan kjærlighet bare bli minner
om vegger vi malte, en kam i en skuff,
en seng som står tom, ting vi har kjøpt
for å eie dem sammen, og planer,
planer langt frem i tiden.
Det hastet jo ikke, jeg trodde at siden
skal være som nå, som i dag og i går.
En kam i en skuff, jeg vil ikke se den.
Jeg vil ikke vite at sorgen og gleden
alltid ligger i samme seng*

*Jeg vil ikke vite, jeg nekter å vite
at kjærligheten en dag skal bli minner,
de bitreste minner som noen har grått
Jeg vil ikke vite, men vet jo så godt
det kommer en dag da alt forsvinner.*

*Det må jeg tåle, det må jeg bære
men gi meg litt tid.
Ser du ikke at sommeren tegner
fugler i luften og sol som regner
ned over havet?
En dag i juli tror jeg det ikke.
Det er ikke mulig at solen forsvinner
og alt tar slutt.
Da kjenner jeg lukten av svovel og krutt.*

